

Protokoll 2021/2

- Tid:** 24 september 2021 kl 13.00-15.00
- Plats:** Digitalt via teams, Ålands landskapsregering
- Deltagare:** Lantråd Veronica Thörnroos, ordförande
Vice Lantråd Harry Jansson
Förhandlingschef Maria Hagman
Stadsdirektör Barbara Heinonen (till kl 13.45)
Förvaltningssekreterare Anita Husell-Karlström
Kommundirektör Mattias Jansryd
Jurist Sara Karlman
Landshövding Peter Lindbäck
VD Jan-Erik Rask (kl 13.15 – kl 14.00)
Rättschef Michaela Slotte
Senior rättssakkunnig Niclas Slotte, Språkrådets sekreterare
- Övriga:** Hälso- och sjukvårdsdirektör Jeanette Pajunen (kl 13-14)
Kvalitetssamordnare Åsa Friman (kl 13-14)
Överläkare Anders H Westermark (kl 13-14)

Frånvarande:

Avdelningschef Niklas Stenbäck

1. **Mötets öppnande**

Lantrådet hälsade alla välkomna och öppnade mötet.

2. **Godkännande av dagordning**

Dagordningen godkändes så att Språkbarometern för år 2020 samt frågan om krav på att åländska studerande vid Åbo Akademi ska tentera finska för att få ta ut examen upptas till behandling under punkten ”Övriga ärenden”.

3. **Språksituationen inom hälso- och sjukvården**

Hälso- och sjukvårdsdirektör Jeanette Pajunen, överläkare Anders H Westermark och kvalitetssamordnare Åsa Friman beskrev särskilt språksituationen vid ÅHS under pandemin.

Konstaterades att den exceptionella situationen lett till att personal inom ÅHS i olika sammanhang i kontakter med THL och andra riksstyrelser, deltagit i

möten som enbart gått på finska. Riksmyndigheterna har uppmärksammat på att de ska sköta kontakten med ÅHS på svenska men i praktiken har detta inte alltid varit möjligt. Inte heller den skriftliga korrespondensen från riksmyndigheternas sida har fungerat på tillfredsställande sätt. Skrivelser har inkommit på finska och det har sedan dröjt innan motsvarande information kommit på svenska.

Landshövding Lindbäck konstaterade att informationen från ministerierna till regionförvaltningsverken, dvs Statens ämbetsverk på Åland, under pandemin nästan uteslutande har varit på finska. Fråga väcktes om det rimliga och funktionella att riket har lagstiftningsbehörigheten och självstyrelsemyndigheterna förvaltningsbehörigheten inom sådana rättsområden där det under pressade förhållanden blir väldigt bråttom. Självstyrelsemyndigheterna borde kanske även överta lagstiftningsbehörigheten i fråga om smittskyddet.

Språkrådet begärde vid mötet att få en skriftlig redogörelse från ÅHS gällande språksituationen under pandemin.

Språket gällande epikriser diskuterades. Konstaterades att de inte alltid översätts i så god tid att ÅHS hinner få översättningarna när de behövs. Från ÅHS sida konstaterades dock att det oftast finns personal som den vårdande personalen kan be om hjälp av för att kunna förstå vad epikriserna innehåller.

Översättningarna av God medicinsk praxis samt Pharmaca Fennica diskuterades. En förfrågan om statusen på översättningsarbetet gällande dessa kommer att tillställas Social- och miljöavdelningen.

4. Kort information om det fortsatta arbetet med nationalspråksstrategin

Sekreteraren berättade kort om arbetet med nationalspråksstrategin och att arbetet med strategin förväntas slutföras under oktober månad. Språkrådet betonade vikten av att arbetet inte blir en hyllvärmare utan att det kommer något konkret ur detta.

5. Övriga ärenden

5.1. Språkbarometern

Sekreteraren presenterade kort språkbarometern för år 2020 som uppgjorts av Åbo Akademi på uppdrag av justitieministeriet. Se följande länk:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162838/OM_2021_3_SO.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Språkrådet konstaterade att det finns stora utmaningar vad gäller språksituationen och möjligheterna att leva och verka på svenska i Finland.

5.2. Krav på att tentera finska vid studier vid Åbo akademi

Konstaterades att frågan om kravet på åländska studerande att tentera finska för att få ut examen vid Åbo akademi diskuterades. Enligt 41 § självstyrelselagen för Åland ska den som har avlagt examen vid en undervisningsanstalt i landskapet, i enlighet med vad som närmare stadgas i förordning, vinna inträde och avlägga examen vid en svensk- eller tvåspråkig undervisningsanstalt vars huvudman är staten eller som erhåller understöd av staten, även om han inte har de kunskaper i finska som krävs för inträde och avläggande av examen.

Språkrådet uppmanade landskapsregeringen att ta tag i denna fråga. Vicelanträdet åtog sig att följa upp detta och att vara i kontakt med minister Hambrudd samt minister Röblom i ärendet.

6. Nästa möte

Nästa möte är fredag den 5 november kl 13-15. Vid mötet behandlas språksituationen inom den kommunala sektorn. Till mötet inbjudes representanter för Mariehamns stad samt Ålands kommunförbund.

Lantråd Veronica Thörnroos,
ordförande

Senior rättssakkunnig Niclas Slotte,
sekreterare